

Opšti cilj projekta „**Podrška mladima u sektoru poljoprivrede – ProAGRO**“ je unapređenje ekonomskog statusa mladih poboljšanjem pristupa obrazovanju i tržištu rada na teritoriji opština Berane i Andrijevica. Projekat predviđa obuke za mlade iz Berana i Andrijevice na teme iz poljoprivrede sa fokusom na šumske plodove i ljekobilje kao i mentorsku podršku u razvoju biznis ideja. Prema **Zakonu o mladima** u Crnoj Gori, mladima se smatraju osobe od navršenih 15 do 30 godina života.

**Omladinska politika**, po ovom Zakonu, podrazumijeva skup mjera i aktivnosti koje državni organi, organi lokalne samouprave, nevladine organizacije, studentski i učenički parlamenti i druga pravna lica preduzimaju za poboljšanje položaja mladih, njihovog ličnog i društvenog razvoja i uključivanja u društvene tokove. Zakon o mladima definiše da se omladinska politika zasniva na načelima jednakosti, volonterizma, solidarnosti aktivnog učešća i informisanosti mladih.

**Javni interes** u oblasti omladinske politike predstavlja:

- kreiranje i unapređenje omladinske politike;
- uspostavljanje institucionalnog okvira za sprovođenje omladinske politike;
- stvaranje i unapređenje uslova za rad omladinskih servisa;



podsticanje proaktivnog učešća mladih u kreiranju i sprovođenju omladinske politike na državnom i lokalnom nivou;

- edukaciju mladih o mehanizmima njihovog uključivanja u aktivne mjere zapošljavanja;
- podsticanje uključivanja mladih u kreiranje kulturnih sadržaja;
- podsticanje mobilnosti mladih;
- podsticanje uključivanja mladih u neformalno obrazovanje;
- promocija zdravih stilova života i volonterizma kod mladih;
- podsticanje drugih oblasti od značaja za razvoj mladih.

**Agrobiznis** (agro- + engl. business: business), zajedničko snabdijevanje poljoprivredne proizvodnje sirovinama i materijalima i proizvodnja koja slijedi, prerada, promet i prodaja.



**Agrobiznis** je jedna od grana preduzetništva koja ima kontinuirani rast i potencijal širenja poslovanja u zemlji i inostranstvu. Agrobiznis je industrija, preduzeća i oblast proučavanja lanaca vrijednosti u poljoprivredi i bio-ekonomiji, pa se u tom slučaju naziva i bio-biznis ili bio-preduzeće. Primarni cilj agrobiznisa je maksimiziranje profita uz zadovoljavanje potreba potrošača za proizvodima koji se odnose na prirodne resurse kao što su biotehnologija, farme, hrana, šumarstvo, ribarstvo, gorivo i vlakna.



Prema podacima ZZZCG krajem 2023. u Beranama je na evidenciji nezapošljenih bilo 4.255 lica, od kojih su većina mladih. Kreiranje mogućnosti za zapošljavanje mladih kroz sistem formalnog i neformalnog obrazovanja jedan je od ciljeva omladinske politike Opštine Berane.

**Cjeloživotno učenje** je sveukupna aktivnost učenja tokom života sa ciljem unapređivanja znanja, vještina i kompetencija u vezi sa ličnom, građanskom, društvenom perspektivom i/ili perspektivom zaposlenja. Obuhvata učenje u svim životnim razdobljima (od rane mladosti do starosti) i u svim oblicima u kojima se ostvaruje (formalno, neformalno i informalno).

**Neformalno obrazovanje** je obrazovanje, odnosno učenje za koje kod pojedinaca/ki postoji namjera; ono ima strukturirane ciljeve, vrijeme i podršku, ali ne čini dio formalnog sistema obrazovanja.

Omogućavanje sticanja stručnih kvalifikacija i ključnih vještina kroz sistem neformalnog obrazovanja ima izuzetno veliki značaj za razvoj pojedinca i društva. To znači da lica koja nemaju kvalifikaciju i lica koja posjeduju kvalifikaciju koja nije tražena na tržištu rada, mogu kroz programe neformalnog obrazovanja steći stručnu kvalifikaciju koja omogućava bolji status na tržištu

Upraksi agrobiznisima tri glavna značenja:

- a) sinonim za poljoprivredu,
- b) sinonim za ekonomiju poljoprivrede
- c) sinonim za izmjenjen pojam poljoprivrede (agrokompleks ili agroindustrijski kompleks).

Najperspektivniji zanimanja u agrobiznisu:

- tehnolog/škinja,
- agronom/kinja,
- veterinar/ka,
- hemičar/ka,
- inženjer/kastočarstva,
- mehatroničar/ka,
- inženjer/kazaštite bilja,
- inženjer/kazaštite životne sredine.

Nosioci gazdinstva agropreduzetnik/cešvataju potreba formiranja farmi i za organizovanje i drugih djelatnosti kao što su male porodične prerađivačke radionice i agrodomaćinstva gdje su turisti i mlađi mještani u domaći proizvodi, hranu proizvedenu na tradicionalan način. Ovakvih pozitivnih primjera je sve više na sjeveru Crne Gore.

Projekat je promovisan i uključivan je ženama u projektne aktivnosti, jer iako je žena u Crnoj Gori stub domaćinstva, kao i većina seoskih domaćinstava, samo je njih 15% registrovano kao nosilac poljoprivrednog gazdinstva. Politike ruralnog razvoja, u Crnoj Gori, trenutno omogućavaju pogodnost i za žene nosioce gazdinstva. Žene posjeduju veliki potencijal za razvoj poljoprivrede u Crnoj Gori koji je potrebno valorizovati.

Agrobiznis je noviterni koji obuhvata poljoprivrednu proizvodnju u užem i širem smislu. Razvoj agropreduzetništva ogleda se kroz formiranje malih i srednjih preduzeća u poljoprivredi i litzv. porodičnu poljoprivredna preduzeća. Agropreduzetnik/caje vlasnik/ca porodičnog gazdinstva opšte karakteristike koje imaju zemlju obradive površine i odgovarajući broj poljoprivredne opreme. Agropreduzetnici/ce uz edukativnu pomoć prerastaju u sve više specijalizovane i one koje upravljaju objektima kojimaje zastupljena određena proizvodnja sa prepoznatljivim proizvodom, dok druge poljoprivredne proizvode koje su nemoguće dobiti iz sekundarnih ili tercijalnih oblika primarne proizvodnje, kupuju na tržištu.



„Liflet je izrađen kao dio projekta „Podrška mladima u sektoru poljoprivrede-ProAGRO“, koji NVO CEI sprovodi u okviru Regionalnog programa lokalne demokratije na Zapadnom Balkanu. ReLOaD2 finansira EU, a sprovodi UNDP u saradnji sa četrnaest lokalnih samouprava, među kojima su Berane i Andrijevića čineći klaster „Zajedno za sjever“

Sadržaj lifleta je isključiva odgovornost Centra ekoloških inicijativa i ne odražava stavove EU i UNDP.

**CENTAR EKOLOŠKIH INICIJATIVA**  
[www.ceicg.me](http://www.ceicg.me)

**PODRŠKA MLADIMA U SEKTORU  
POLJOPRIVREDE - PROAGRO**

**ReLOaD**

Regionalni program lokalne demokratije  
na Zapadnom Balkanu



Finansira  
Evropska unija

